

జగన్నాటకం

నార్త వెంకటేశ్వరరావు

జగన్నాటకం

[గీతాలు : గేయాలు]

నార్త వేంకటేశ్వరరావు

అన్ని హక్కులు
ర చ యి త పి

ప్రతిమ
1,000
మే.

ప్రతులకు :

నా ర్ల వా రు

4, పైకొట్టె ఫస్ట్ ఫ్లోర్

రాయపేట : : మద్రాసు 14

చి ర ం జీ వి
కాసురి లక్ష్మీనారాయణ ప్రసాద్ రు
అనురాగంతో, ఆశీస్సులతో

మొదటి
ప్రతులు
1957

.

ముద్రణ

కుబేరా ప్రింటర్స్ (ప్రైవేట్) లిమిటెడ్
మద్రాసు - 1

అ ను క్ర మ ణీ క

పెన్నెల	9
ఓ చూసవా :	11
పర్వరాత్రి	13
కన్నెలు	15
శైశవహృదయం	17
ఆగస్టు - 15	20
ఆపల	27
గరిక	29
నాచుచేయమేదై నా	32
సాఫల్యం	33
ప్రకృతి	36
స్వగతం	37
మఘరక్షీలలు	39
కారసప్తకం	41
ద్వంద్వతీతం	46
సాగరరాజు	47
మూలభాష	51
పర్వం	52
భారం	55
మూడు పువ్వులు : ఆరు కాయలు	57
అశాసందేశం	58
కోకిలమా :	67
కవితాసామ్రాజ్యం	69
సరుని బ్రతుకు	71
సల్లమబ్బలు	72
పనలొల్లం	74

నవ్వులు	75
ఒకనాడు....	85
మబ్బుకన్నె	87
కవితా :	89
జీవితగీత	98
నిద్రాదేవి	99
నరజన్మ	101
జగన్నాటకం	102
పిలుపు	104
అధిక్యం	107
సభ్యనరుడు	109
“కాక్కారొక్కో !”	112
కవికి	113
ఇల్లాలు	115
నవోదయం	116
ప్రశ్న	118
నే మరణిస్తే	120
నవభారతం	123
నవ్వకే ! నవ్వకే ! !	136
చిరశత్రువు	138
పిచ్చిపూహలు	139
గోమాత	142
నిశీధిని	143
ఉన్నారా ?	145
“ధనంమూల మిదం జగత్”	147
సిగ్గిల నేలా ?	149
విశ్వరూపం	153
మంటలు	154
స్తోమత	159

ప రి చ యం

కవిగా నన్ను మీకు ఈ గేయసంపుటి
పరిచయం చెయ్యాలి. అట్టి సంపుటిని
మీరు పరిచయం చేయడానికి నే నెవరిని :

—నార్ల

వెన్నెల

ఇంచు వెన్నెల

అంచు వెన్నెల

అంచుములు చిందించు వెన్నెల

ఇగురు వెన్నెల

తొగురు వెన్నెల

జగుములను రగిలించు వెన్నెల

లేత వెన్నెల

పూత వెన్నెల

కైతలను కడలించు వెన్నెల

పగల వెన్నెల

తొగల వెన్నెల

సగుములను నవ్వింపు వెన్నెల

తెరల వెన్నెల

కెరలు వెన్నెల

కెరటముల క్రీడించు వెన్నెల

ఇంపు వెన్నెల
సొంపు వెన్నెల
తొంపడుల చంపించు వెన్నెల

నించు వెన్నెల
జంచు వెన్నెల
జంచుగను పలికించు వెన్నెల

పిండి వెన్నెల
వెండి వెన్నెల
గుండెలను పండించు వెన్నెల

పాల వెన్నెల
పూల వెన్నెల
కాలమును కరగించు వెన్నెల

తేనె వెన్నెల
సోన వెన్నెల
మానపుని మంత్రించు వెన్నెల

ఓ మానవా !

చిత్రం, బహుచిత్రం !

చిత్రాతివిచిత్రం ! !

ఆరని, చల్లారని
ఆసల, పేరాసల
మిడిమంబులతోకై
పడిగా, పడిపడిగా
శలధానికెవలెనే
రలకాలం పరుగులు !

చిత్రం, బహుచిత్రం !

చిత్రాతివిచిత్రం ! !

అందని, చూపొందని
ఆదర, ప్రేమాదర
విభవవ్యోమాలకు
విడిగా, విడివిడిగా
సంపాతికెవలెనే
సతత మీ పయనం !

శూన్యతాతంత్రం,

మత్తపద్యముతంత్రం.

అంధకారం, గా

థాంధకారం

పొంగు సంద్రం.

పొర్లు సంద్రం,

బ్రూగు తీరం, మూ

ర్క్రగు పాదం

క న్నె లు

మింటమెరినే కొంటె చుక్కలు

కవులు చెప్పే కన్నలైతే—

కన్నుగీరుతు తెన్ను వాటికి,

పెక్కిరింతల వెల్లు వాటికి

తెల్లబోయే మల్ల మొగ్గులు

కవులు చెప్పే కన్నలైతే. —

తగసి నిగ్గుల తెగులు వాటికి,

నిశనుదాటని మిసిమి వాటికి

నింగి త్రుళ్ళే సీలిమబ్బులు

కవులు చెప్పే కన్నలైతే.

విరియబోసిన చురులు వాటికి,

వల్లమాలిన వగలు వాటికి

కొలను వెల్లుల కలుపపువ్వులు

కవులు చెప్పే కన్నలైతే. —

సీటి సీడల నిట్కు వాటికి,

మేటిసప్పుల గోటు వాటికి

కొమ్మదాగే కోయిలమ్మలు

కవులు చెప్పే కన్నలై తే....

వన్నెచిన్నెలు సున్న వాటికి,

గుండెకోతలు మెండు వాటికి

శైశవ హృదయం

“చంపంగ నేలరా చలిచీమ నీవు ?
చెడుగు నీ కది యేమి చేసెరా తండ్రి !”

“అమ్మాయి ! మరిగలై ఆ చీమ సన్ను
కరిచింది గట్టిగా కరిచింది రేవు !”

“కాకమ్మ తెచ్చింది గారెతుం పొకటి,
తిరిగి తెమ్మంటేను తేలేను, బాబు !”

“చేరింది చూరులో చిన్నారిపిచిక,
అడగవే అదికూడ అప్పచ్చి తెచ్చు !”

“బొగ్గు గీతలు - అయ్యె - ముగ్గు పూతలును,
మరి రేలరా నీరు ముఖము నిండుగను ?”

“బొగ్గుగీతలు కావె - బుగ్గమీసాలు,
ముగ్గుపూతలు కావె - ముసలి గడ్డలు !”

ఆ గ స్తు - 15

కూటికి గుడ్డకు
తోటులు తప్పక
తెక్కకు మించిన
చిక్కతె పున్నా.
రేపటి చింతలు
రేయిని నిద్రను
హారము చేయగ
భారముగా మన
బ్రతుకుతె పున్నా,
గతులే లేవని
గిందెలు గిబగిబ
కొట్టుకులాడే
సమయము లున్నా.
చంచల మందర
మంచిని, చెడ్డను
మదిలో నించుక
తరచగ సేకే
తప్పక - అన్నా !

తేట తెల్లముగ
 తెలియును సుమీత !
 దేశపు దాస్యము
 తీరిన దినమే,
 స్వరాజ్యభాగ్యము
 బడసిన దినమే,
 జగతిని మన మొర
 జాతిగ మన్నన
 గాంచిన దినమే
 కమనీయమృగు
 పర్వదినమృని ....
 సర్వవిధముల
 స్మరణీయంబగు
 స్వర్ణ దినమృని ....

స్వరాజ్యసంపద
 సద్వినియోగము
 కాగల దక్షత
 కరవై పోతే,
 నిందను మనమే
 అందరిమధ్యను

పంచుకొనుటయే

భావ్యం బున్నా !

మన లోపంబులు .

మన పాపంబులు

స్మరణము చేయక,

మందమతులమై

పరదాస్యమును

బాపిన దివ్య ది

నమ్మును తిట్టిన

నాశము జాతికి

తప్పదు, తప్పదు,

తప్పదు - అన్నా !

పందలాదిగా

పత్నరములలో

మేరువు పగిదిని

పేరుకు పోయిన

పేడలు, చీడలు,

క్రీడులు, గోడులు

తొందరగా నెటు

తొలగును - అన్నా ?

నిండుగ సదిలో

సేరము లుంటే

బండునె - అన్నా !

పంట లన్నియును ?

చేలకు వాటిని

చేర్చిసమీదట

రేయింబవలును

రెక్కల రష్ట్రము

చేసినవానికె

చెందును - అన్నా !

బంగరు పంటలు,

భాగ్యపురాళులు !

కాల్వలు తీయక,

రష్ట్రము చేయక

స్వరాజ్యపదియును

సత్ఫల మివ్వదు....

రక్తభూమినే,

భుర్రవారినే

పెరుగును - అన్నా !

సిరిసంపత్తులు :

కొందల మందక

తందర లాడర

పందెపు గుట్టము

పగిదిని ముందుకు

సాగుము, సాగుము,

సాగుము - అన్నా !

చూరపు చూపులు,

భారపు సడరలు

కావలె నన్నా

కామితసిద్ధికి :

సమష్టిలక్ష్యము,

సౌభ్రాతృత్వము

ముఖ్యం బిన్నా

సౌఖ్యావాప్తికి :

రాజువు నీవే,

రాజ్యము నీదే—

కలసికట్టుగా,

మలచినట్టుగా

భావికి మెట్టులు
తీవిగ పెట్టుము :

రాజువు నీవే,
రాజ్యము నీదే—

పూనిసట్టుగా,
తేనెపట్టుగా

సమతాసౌధము
చక్కగ కట్టుము :

హెచ్చు తిగ్గులను
మచ్చమాప నీ

సడుము కట్టగా
నిడుమలు తొలగును !

కరవు కాటకము
తరిమివేయ నీ

హలము పట్టగా
కలుములు కలుగును !

ధ్యేయము మరవక,
న్యాయము తప్పని

పథమును మెట్టిన
కథయే మారును !

అప్పుడె-అన్నా !

అందరు జనులకు

కలుగును సౌఖ్యము !

వెలుగును శాంతులు ! !

నూతన జగతిని

నూతన సంఘము

స్థాపనచేయగ

స్వరాజ్య మున్నది :

రేపటివారికి

రేయిని పగలుగ

మహితాత్ముడవై

మార్చుము - అన్నా !

సార్థక మప్పుడె

స్వరాజ్యసేధికి !

ధన్యము, ధన్యము,

ధన్యం బప్పుడె

భరతజ్ఞేతల

పౌరుల జన్మము ! !

[1952]

ఆ వ ల

ముద్దుపాప నిద్దురలో
తొంగిచూచి దోగాడే
చిరునవ్వుల కెరటమ్ముల
కావల నేమున్నదొ !

అరమోడ్పుల అక్షులలో
ప్రభారోచి ప్రభవింపగ
సాగే పటుయోగనిష్ఠ
కావల నేమున్నదొ !

నీలాభ్రము, నీలాద్రుల
కమ్మని బిగికొగిలిలో
కరగే శీకరసీమల
కావల నేమున్నదొ !

విభావరీ ప్రభాతాల
ప్రత్యహ పరివర్తనలే
చీలకమౌ కాలోదధి
కావల నేమున్నదొ !

కవినౌ నా కల్లోల మ
నోపీథుల నూపే భీ
తావహ వాతావరణము
కావల నేమున్నదొ !

గ రి క

పిరికి పిరికి ఓ గరికా !
పిచ్చితల్లివే గరికా ! !

ఒదిగి ఒదిగి,
నేల
కదిసి కదిసి,
గాలి
జెదరి చెదరి,
ఏల
బెదరెదవే ?

పిరికి పిరికి ఓ గరికా !
పిచ్చితల్లివే గరికా ! !

పెరుగు పెరుగు
కొనలు
కొరికి కొరికి,
పనులు
కరము కరము
విసుగు
పరచునటే ?

పిరికి పిరికి ఓ గరికా !
పిచ్చితల్లివే గరికా ! !

తలకి తలకి,
నిదుర
కలగి కలగి,
మదిని
అలయ సలయ,
సౌదలు
తొలగునటే ?

పిరికి పిరికి ఓ గరికా !
పిచ్చితల్లివే గరికా ! !

తడవ తడవ
వెతలు
పడక పడక,
గతులు
చెడక చెడక,
బ్రతుకు
గడచునటే ?

పిరికి పిరికి ఓ గరికా !
పిచ్చితల్లివే గరికా ! !

పెరిగి పెరిగి,

ఏదా

తరిగి తరిగి,

ఎదదా

సురిగి సురిగి,

ఎల్ల

రరుగుదురే :

పిరికి పిరికి ఓ గరిరా :

పిచ్చితల్లివే గరిరా : :

సరిగి సరిగి,

గరిమ

తొలగి తొలగి,

మరల

చెలగి చెలగి,

వరల

గలపుగదే :

పిరికి పిరికి ఓ గరిరా :

పిచ్చితల్లివే గరిరా : :

నామధేయ మేదైనా...

అశ్వినో, భరణో,
అనూరాధో ;
నామధేయ మేదైనా
నక్షత్రాలే అన్నీ--
సవిష్ట. నవ్వింశదానిరి;
దచ్చునుంచి కవ్వింశదానిరి;
నింగి పండిరిపై పలె
నీ గుండెలో
బొండు మల్లెలు చండిగా
పండించడానిరి;
కాటుక చీకటిలో
కోటీర మణిదీపా లొక
కోటి వెలిగించడానిరి !
పుష్యమో, పునర్వసో,
పూర్వాషాద్రో :
నామధేయ మేదైనా
నక్షత్రాలే అన్నీ
నింగి దిక్కులో
పొంగిపోగలవానిరి !!

సా ఘ ల్యం

చీరచెంగున
చేరినప్పుడె
సరిగపోగుకు
సొరులై నా, తీరులై నా :

కంతసీమను
కదిసినప్పుడె
రత్నమాలకు
రంగులై నా, పొంగులై నా :

పేణ్ణై అర
విచ్చినప్పుడె
సన్నడాటికి
వన్నెలై నా, చిన్నెలై నా :

అరుణరాగము
అమరినప్పుడె
కొండకొనలకు
కులుకులై నా, పులకలై నా :

వెలుగురిక్కలు
విరిసిసప్పుడె
అంబరానికి
హారమైనా, హర్షమైనా !

మావికౌముల
మసలిసప్పుడె
కోకిలమ్మరు
కూతలైనా, కైతలైనా !

శిల్పిచేతికి
చిక్కిసప్పుడె
చలువరాతికి
చలనమైనా, చెలువమైనా !

కపుల ఊహల
కదిపెసప్పుడె
తేటమాటరు
తేనెలైనా, సోసలైనా !

బ్రతుకులోతులు
వెతడిసప్పుడె
దృక్పథాలరు
దీప్తులైనా, వ్యాప్తులైనా !

కలలతీపుల
కరగినప్పుడె
బరువురాత్రికి
గరువమైనా, పరువమైనా !

పరుల నేవల
పండినప్పుడె
జీవితానికి
చేవలైనా, తావులైనా !

పల్లెపల్లెను
చెల్లినప్పుడె
నాదు పాటకు
మోదమైనా, మూల్యమైనా !

ప్ర కృ తి

రంగురంగు అంబరం,

చెంగుచెంగు శంబరం :

పూయదా దృగంతరం !

పొంగదా హృదంతరం ! !

స్వ గ త ం

లేదు నాకు శాంతి, సుఖము లేదు; నిత్య
ఘోషల గలగు పాథోధి, క్రూరతరణి
త ప్తనైకతస్థలి ; వివి క్తజనవాటి
శిథిలగృహము - నాహూది !

లేదు చింత సిరుల

నోలలాడ ; కోరను భోగజాలమేమి ;
ప్రేమదారిద్ర్య మెరుగను ; ధామ మొప్పు
పుత్రపుత్రీప్రియాలాపపూర్ణ దివ్య
సీమగాగ ; పరులదృష్టి జీవితమ్ము
బహుజయప్రదమ్ము ; దహించు పాపకీల
శిఖలు గు ప్తమై లేవు హృత్సీమ—

అయిన

గ్రాలులోన సంకుల మహాభీలమైన
వెలితి ; బ్రతుకునే అది చాల వెక్కిరించు
వికటముగ నవ్వి—

చూపట్టు నికటముననె

జీవిత విశిష్ట లక్ష్యము ; చేరబోవ

చూరమౌను ; విసువుడెంద వేరు లక్ష్య
మేదియో చీరు ; వెన్నాడ నెంతో త్రిప్పి
మాయలేడియౌను—

తరచు మదిని మోసు

రెత్తు కాంతులీనుచు చిత్రలీలగా న
నంత ధావపుంజము ; పుట్టినంత గిట్టు
గాని, వేయదు మారాకునై న—

ఎవౌ సు

ధామధురమోహనంపు నాదములు తొంద
రించు నెద ; గొంతుకను నవరింప నొక్క
తేనెపాటైన పెగలదు—

తెంపులేని

తపన ; ఫలితమ్ము పూజ్యము ; దారుణమ్ము
నిదుర కౌగిలిలోనై న కదలి, కనలి,
కుమిలి పీడించు నొక బాధ—

గొప్ప కృషియె

తప్ప సాధించినది ఇంతదనుక కొంచె
మైన లేదు ; పోయె వయసు ; మరలి రాదు ;
పిలుపు రాకమునుపె నాదు కలలపంట
పండునో, లేదొ.....

పా ధు ర క్షి ల లు

అల్ల నింగిని

తెల్ల ముట్టల

పకపకలు

వికవికలు

కావి మొంచసు

రావి చూచుచు

మిలమిలలు

తళతళలు

పెల్ల తెచ్చెర

మల్లె మొగ్గల

గుసగుసలు

మిసమిసలు

గడుసు కీరము,

గండు కొయ్యుచు

గబగబలు

గుబగుబలు

బడల గంటల,
గుడల గంటల
గణగణలు
ధణధణలు

పిత్తిపిట్టల,
పిచ్చితమైత
పిలపిలలు
కిలకిలలు

పాలబుగ్గల
పాప సప్యల
నిగనిగలు
ధగధగలు

హృదయసీమల
మధురకిలల
భగభగలు
భుగభుగలు

కా క స ప్త కం

అనగనగ ఒక కాకి,

ఆరింద ఆ కాకి

తెలతెల్ల వారకనె

తేటగా లేచింది ;

“కాక, కాకా” యనుచు

లోకాన్ని లేపింది ;

ఇల్లిల్లు చుట్టింది,

ఎంగిళ్ళు మెక్కింది ;

గుట్టుమట్టుగ తిరిగి

గూటిలో చేరింది !

అనగనగ ఒక కాకి

ఆరింద ఆ కాకి

*

కలదండి ఒక కాకి,

గజదొంగ ఆ కాకి

పిల్లలకు దాపులో
 చల్లగా చేరింది ;
 ఒక గంతు వేసింది,
 ఒక్కొంత జరిగింది ;
 మలిగంతు వేసింది,
 మరికొంత జరిగింది ;
 తాయమ్మ తన్నింది,
 తా నెగిరిపోయింది !

కలదండి ఒక కాకి,
 గజదొంగ ఆ కాకి

*

వచ్చింది ఒక కాకి,
 వయ్యారి ఆ కాకి

తక్కుతూ తారుతూ
 దిక్కులను చూచింది ;
 ముక్కు దువ్వెనకాగ
 ముస్తాబు చేసింది ;
 మెడ నుంత వంచింది,
 మెల్లగా కూసింది ;

ఎందుకో రేచింది,

ఎగిరెగిరి పోయింది !

వచ్చింది ఒక కాకి,

వయ్యారి ఆ కాకి

*

వాలింది ఒక కాకి,

పగలాడి ఆ కాకి

ముత్తయిను పటు ముందు

ముద్దుగా కూర్చుంది ;

పలుకరిస్తున్నట్లు

పలుమార్లు కూసింది ;

చనువుగా పంటింటి

చాయలకు చేరింది ;

చేతితో విదలింప

చెంగునే పోయింది !

వాలింది ఒక కాకి,

పగలాడి ఆ కాకి

*

చేరింది ఒక కాకి,

చెల్లాయి ఆ కాకి

చిరుగజ్జెకాళ్లతో
చిందులను తొక్కింది ;

మెరసిపోయే కళ్ల
మురిపెముడు చూపింది :

కన్నవారింటిలో
కలరూపు తెల్పింది :

అన్నపచ్చే వార్త
అందించి పోయింది :

చేరింది ఒక కాకి,
చెల్లాయి ఆ కాకి

*

అయ్యయ్య ఒక కాకి,
గయ్యాళి ఆ కాకి

కారణములేకనే
వైరము పూనింది ;
కారాలు, మిరియాలు
కలగలిపి సూరింది ;
కవ్వించి కవ్వించి
కయ్యములాడింది ;

తరుముకుంటూ వచ్చి
తల దన్నిపోయింది :
అయ్యయ్యో ఒక కాకి,
గయ్యాళి ఆ కాకి

*

రచ్చలో ఒక కాకి,
రాకాసి ఆ కాకి

ఆరబోసిన పిండి
తేరగా బొక్కింది ;
నెత్తిబుట్టలవారి
నిలువునా దోచింది ;
ఇనుపముక్కును పెట్టి
ఎద్దులను పొడిచింది ;
కొట్టి కారాడంగ
తిట్టుతూ పోయింది !

రచ్చలో ఒక కాకి,
రాకాసి ఆ కాకి

ద్వంద్వా తీ తం

వెలుగువెనుకనె యిరులు
ఇరులవెనుకనె వెలుగు. . .

అటు చూడు !

ఉదయసంధ్యాశోభ !

ఎండలోనే వాన,

వానలోనే యెండ. . .

ఇటు తిరుగు !

ఇంద్రచాపం సొబగిస !

బ్రతుకువెన్నంటి మృతి,

మృతినీడనే బ్రతుకు. . .

వినవోయి !

పురిటింటి కేరింత !

సా గ ర రా జు

రాజా ! ఓహో ! సాగరరాజా ! !

హోరను ఘోషల

తీరని బాధలు

ఇంతగ గుండెల

నెందుల కోయి ?

రాజా ! ఓహో ! సాగరరాజా ! !

ఘోషలు జాగృతి,

ఘోషల నిద్రను :

ఘోరము లేవో

ధారము లొన ?

రాజా ! ఓహో ! సాగరరాజా ! !

జంటను కాసని

ఒంటరి బ్రతుటన

మంటలు లేపగ

రంటకపడుదువె ?

రాజా ! ఓహో ! సాగరరాజా ! !

వచ్చుచు, పోవుచు
వెచ్చని నెత్తురు
చిందే సూర్యుడు
చీదరపరచునె ?

రాజా ! ఓహో ! సాగరరాజా ! !

ఆడుచు తరగల
హాస్యముచే నే
తుంటరి చంద్రుడు
తొట్రిలజేయునె ?

రాజా ! ఓహో ! సాగరరాజా ! !

మెడలో మాలగ
మెరనే చుక్కలు
చేతికి చిక్కర
చిక్కులు పెట్టునె ?

రాజా ! ఓహో ! సాగరరాజా ! !

చెరిగిన లక్ష్మిమొ,
కరగిన కలలో

కలకలు వెట్టునె
కలకాలంబును ?

రాజా ! ఓహో ! సాగరరాజా ! !

చేరగ తీరము
చిందరతా నీ
ధంగము లన్నియు
భగ్గుపు టాశలె ?

రాజా ! ఓహో ! సాగరరాజా ! !

నదీనదమ్ములు
నానాసీమల
దురితము జెప్పగ
దుఃఖము పచ్చునె ?

రాజా ! ఓహో ! సాగరరాజా ! !

దివిలో మేఘులు
భువిపై దైత్యము
కవిపై తెల్పగ
కలగునె గుండెలు ?

రాజా ! ఓహో ! సాగరరాజా ! !

అనేక యుగాల
అనాథకోటుల
అశ్రువులా నీ
అపార జలములు ?

రాజా ! ఓహో ! సాగరరాజా ! !

మ్రొంగట శోకము.
పొంగిను కోపము ;
కోపము పొంగిన
క్రంగడె లోతము ?

రాజా ! ఓహో ! సాగరరాజా ! !

మూ క భాష

లజ్జతో లోలాక్షి పజ్జరే రాక,
మునిపంట వ్రేలితో మోము వంచంగ,
చెలి జేరబొమ్మని తెలియజెప్పంగ
విరిసింది పెదపుల దరహానరేణు !

పంతాన పద్మాక్షి చెంతరే రాక,
పెదపులు కంపింప పెడమోము పెట్ట,
చెలియల్క-క్షణమని తెలియజెప్పంగ
మెరసింది కబరిలో విరజాజిదండ !

కలహించి కామాక్షి కన్నీరు నింప,
అతిచపక్షమె చేరి ప్రతియశ్రుకణము
“ఏమైన గానిమ్ము - ఎగు నీ” దనుచు
సణిగింది జరజర జారి చెక్కిటను ;

కన్నవారింటికి కమలాక్షి కదల,
రివ్వుగాలికి పైట రెపరెపలాడి
“అడుగె ముందురుగాని, ఆత్మ కా” దనుచు
పలికింది చురిమరి బాస చేయుచును ! !

వ ర్ష ం

వర్షం వర్షం

చిటచిట, తటతట,

జొటజొట, ఇటనట

వర్షం వర్షం

వర్షం వర్షం

గలగల, జలజల,

పలపల, ఇలనిల

వర్షం వర్షం

వర్షం వర్షం

దడదడ, బడబడ,

గడగడ, ఎడనెడ

వర్షం వర్షం

వర్షం వర్షం

తళతళ మెరపుల,

ఘెళఘెళ పిడుగుల

వర్షం వర్షం

పర్వం పర్వం
గబగబ గాలుల,
దబదబ రేపండల
పర్వం పర్వం

పర్వం పర్వం
గిరులరేప మేరుగుల,
రూరులరేప పేరుగుల
పర్వం పర్వం

పర్వం పర్వం
తిరులరేప పులకల,
గిరిరేప మొలకల
పర్వం పర్వం

పర్వం పర్వం
చిరులరేప వాగులు,
సందడి నాగులు
పర్వం పర్వం

పర్వం పర్వం
పొంగుల యేరులు,

జంగరు తేరులు
వర్షం వర్షం

వర్షం వర్షం
త్రుళ్ళిన చెరువులు,
త్రెళ్ళిన కరవులు
వర్షం వర్షం

వర్షం వర్షం
కొత్తిన దొరుపులు,
రత్తిన బిరుపులు
వర్షం, వర్షం

వర్షం వర్షం
కర్షకలోకం
కలలకు కర్షం
వర్షం వర్షం

వర్షం వర్షం
తీరిన కర్షం,
మీరిన శృంగం
వర్షం వర్షం

భా ర ం

భారమురా ! భారమురా ! ప్రేమా
భారములేని బ్రతుకు భారమురా !

అనురాగము కానరాని గృహమే
శనిదేవత శయ్యాగారమురా !

భారమురా ! భారమురా ! ప్రేమా
భారములేని బ్రతుకు భారమురా !

సమభావము శూన్యమైన నరులే
యమదూతల స్కంధావారమురా !

భారమురా ! భారమురా ! ప్రేమా
భారములేని బ్రతుకు భారమురా !

బహిరంతరసంఘర్షణ శకమే
గహనాంతర కారాగారమురా !

భారమురా ! భారమురా ! ప్రేమా
భారములేని బ్రతుకు భారమురా !

విషసుందరనటనామయ జగమే
అసురాత్మక పారావారమురా !

భారమురా ! భారమురా ! ప్రేమా
భారములేని బ్రతుకు భారమురా !

మానవతే మటుమాయంబై తే
మనుగడయే బాధాపూరమురా !

భారమురా ! భారమురా ! ప్రేమా
భారములేని బ్రతుకు భారమురా !

మూ డు పు వ్వు లు :

ఆ రు కా యు లు

తీగలు సాగిన

తీరులు ఇంతే, ఇందే—

ప్రేమలు ప్రాకిన

పెల్లులు నిండుగ మహితే. మదికే !

పూపులు పూచిన

రావులు కొంతే, సుంతే---

గుండెలు విరిసిన

గుండెగ సంతత మిలకే, కలకే !

కాయలు ముగ్గిన

గరిషము క్షణమే, తృణమే—

బ్రతుకులు పండిన

చరువము స్థిరముగ భువికే, దివికే

అ శా సందేశం

పిచ్చుకా ! పిచ్చుకా !

ఓ పిచ్చుకమ్మ ! !

ఒంటిగా నుంటివా

ఓ పిచ్చుకమ్మ ?

జంట యేమా యెనే

ఓ పిచ్చుకమ్మ ?

ఏ పూరు, ఏ సీమ

ఓ పిచ్చుకమ్మ !

ఏగనే నీ జోడు

ఓ పిచ్చుకమ్మ ?

ఏలనే యెడబాటు

ఓ పిచ్చుకమ్మ ?

ఎందుకే తడబాటు

ఓ పిచ్చుకమ్మ ?

నవ్వించి, నమ్మించి

ఓ పిచ్చుకమ్మ ?

నాథుండు వెళ్లెనా

ఓ పిచ్చుకమ్మ ?

లారించి, గోరించి

ఓ పిచ్చుకమై

జాలుందు వెళ్లెనా

ఓ పిచ్చుకమై ?

తద్వించి, తలహించి

ఓ పిచ్చుకమై

కాతుందు వెళ్లెనా

ఓ పిచ్చుకమై ?

కాటుకలు తరగంగ

ఓ పిచ్చుకమై

తస్మిటి కాల్యలు

ఓ పిచ్చుకమై

ఏలనే బేలగా

ఓ పిచ్చుకమై ?

చాలు నీ నిట్టూర్పు

లో పిచ్చుకమై !

వెన్న మనసులవాడు

ఓ పిచ్చుకమై

ఎన్నాళ్లు రాకుండు

నో పిచ్చుకమై ?

మొలక నచ్చలవాడు
ఓ పిచ్చుకమ్మ

అయిక కలకాలమా
ఓ పిచ్చుకమ్మ ?

వస్తాడు వగతాడు
ఓ పిచ్చుకమ్మ

వచ్చి, వలపిస్తాడు
ఓ పిచ్చుకమ్మ !

తెస్తాడు తేనెలను
ఓ పిచ్చుకమ్మ !

తెచ్చి, తేలిస్తాడు
ఓ పిచ్చుకమ్మ !

ఇస్తాడు ముద్దులను
ఓ పిచ్చుకమ్మ ?

ఇచ్చి, లాలిస్తాడు
ఓ పిచ్చుకమ్మ !

పువ్వులను చుడతాడు
ఓ పిచ్చుకమ్మ !

పువ్వులకు రాణివే
ఓ పిచ్చుకమ్మ !

మేడలను కడతాడు

ఓ పిచ్చుకమ్మ !

మేడలకు వెలుగువే

ఓ పిచ్చుకమ్మ !

కవనాలు చెబుతాడు

ఓ పిచ్చుకమ్మ !

కవనాల నిగ్గువే

ఓ పిచ్చుకమ్మ !

మత్తుమందులు చల్లి

ఓ పిచ్చుకమ్మ

మచ్చిరలు చేయునే

ఓ పిచ్చుకమ్మ !

అరచేతిలో స్వర్గ

మో పిచ్చుకమ్మ

అంతలోనే చూపు

నో పిచ్చుకమ్మ !

మగవారి మాయ లివి

ఓ పిచ్చుకమ్మ

మగువ : నీ పెరుగవే

ఓ పిచ్చుకమ్మ ?

అలితో కలహమ్ము
తో పిచ్చుకమ్మ

అరనిముసమే కాదె
ఓ పిచ్చుకమ్మ ?

చందమామను మబ్బు
తో పిచ్చుకమ్మ

ఎందార దాచునే
ఓ పిచ్చుకమ్మ ?

బాలసూర్యుని మంచు
ఓ పిచ్చుకమ్మ

బంధించి విడువదా
ఓ పిచ్చుకమ్మ !

కన్నీరు పోనాడి
ఓ పిచ్చుకమ్మ

పన్నీట మునుగవే
ఓ పిచ్చుకమ్మ !

వలవంర విడనాడి
ఓ పిచ్చుకమ్మ

వలువ సింగారిండు
మో పిచ్చుకమ్మ !

కురులు చక్కగ దువ్వి
ఓ పిచ్చుకమ్మ

విరులు వెలయించవే
ఓ పిచ్చుకమ్మ !

తళ్ల కాటుక దిద్ది
ఓ పిచ్చుకమ్మ

తస్తూరి తీర్చవే
ఓ పిచ్చుకమ్మ !

రర్పారమాలతో
ఓ పిచ్చుకమ్మ

కలకన్నె కావమ్మ
ఓ పిచ్చుకమ్మ !

కిలకిలా సవ్యతా
ఓ పిచ్చుకమ్మ

తలు పింక కాయవే
ఓ పిచ్చుకమ్మ !

ఓరగా నిలుచుండి
ఓ పిచ్చుకమ్మ

కోరికలు కోమరొండ
ఓ పిచ్చుకమ్మ

ఎదురుతెస్తులు చూడు
మో పిచ్చుకమ్మ !

ఎదురు చూచుటలోన
ఓ పిచ్చుకమ్మ

ఎంతైన మోదమ్మ
ఓ పిచ్చుకమ్మ !

అస లేకుంటేను
ఓ పిచ్చుకమ్మ

కాసు కాదే బ్రతుకు
ఓ పిచ్చుకమ్మ !

అశత్రోనే కాదె
ఓ పిచ్చుకమ్మ

అమృతమథనము నాడు
ఓ పిచ్చుకమ్మ ?

అశత్రోనే కాదె
ఓ పిచ్చుకమ్మ

అక్షమ్మపై విశ్వ
మో పిచ్చుకమ్మ

అక్షయమ్ముగ దిరుగు
నో పిచ్చుకమ్మ ?

మింటిచుక్కలలోన

ఓ పిచ్చుకమ్మ

మినుకుమినుకను ఆశ

ఓ పిచ్చుకమ్మ !

తరగనురుగులలోన

ఓ పిచ్చుకమ్మ

తఱుకాడునే ఆశ

ఓ పిచ్చుకమ్మ !

శిశిరమ్ములోనైన

ఓ పిచ్చుకమ్మ

శిథిలమ్ము కా దాశ

ఓ పిచ్చుకమ్మ !

త్రాచుపడగల నీడ

నో పిచ్చుకమ్మ

తారసిల్లును ఆశ

ఓ పిచ్చుకమ్మ !

అగ్నిపర్వతశిఖల

నో పిచ్చుకమ్మ

ఆశ లాన్యము చేయు

నో పిచ్చుకమ్మ !

నై రాశ్యమందై స

ఓ పిచ్చుకమ్మ

తారాడునో ఆశ

ఓ పిచ్చుకమ్మ !

ఆశయే లోకమ్మ

ఓ పిచ్చుకమ్మ !

ఆశయే నాకమ్మ

ఓ పిచ్చుకమ్మ !

ఆశతో వర్ధిల్లు

మో పిచ్చుకమ్మ

ఆశీస్సు నీకమ్మ

ఓ పిచ్చుకమ్మ !

కో కి ల మా !

“కోకో_కోకో” కోకిలమా ! !

చిగురుల చాటున చెలగుచు, మెలగుచు
చిక్కగ పాడే కోకిలమా !
తోపుల సందున దోగుచు, దాగుచు
ఏపుగ పాడే కోకిలమా !

“కోకో_కోకో” కోకిలమా ! !

మాటల కందని తేటల తేనెలు
ఊటలు కట్టే కోకిలమా !
పాటల కందని బాటల కవితను
ధాటిగ నడిపే కోకిలమా !

“కోకో_కోకో” కోకిలమా ! !

చూపుల కందని సురలోకాలకు
రూపులు దిద్దే కోకిలమా !
ఊహల కందని మోహనమూర్తికి
ఊపిరి పోనే కోకిలమా !

“కోకో_కోకో” కోకిలమా ! !

మూలము తెలియని కాలావధులకు
గాలము వేసే కోకిలమా !

మృత్యువు నెరుగని సత్యము నేదో
మేదిని కిచ్చే కోకిలమా !

“కోకో_కోకో” కోకిలమా !!

క వి తా సా మ్రా జ్యం

ఎవ రోహో ! ఎవ రోహో ! నా
కెదురు నిలుచువా రెవ రోహో ! !

మాటల దివిటీలే
పోటరి యీటెలుగా
దీటులేని నా పో
రాటము చీకటిపై !

ఎవ రోహో ! ఎవ రోహో ! నా
కెదురు నిలుచువా రెవ రోహో ! !

ఊహలు నా బంటులు,
ఉపమలె సామంతులు ;
కవితాసమ్రాట్టును,
కప్పము రాసిక్యము !

ఎవ రోహో ! ఎవ రోహో ! నా
కెదురు నిలుచువా రెవ రోహో ! !

వ్యోమమె నా చక్రము,
భువియే సింహాసీతి ;
నా యుగధర్మమ్మే
నాదౌ రాజముద్ర !

ఎవ రోహో ! ఎవ రోహో ! నా
కెదురు నిలుచువా రెవ రోహో ! !

భృని నా పట్టమహిషి,
ధామమౌ దిగంతము :
విహితప్రభలు నా
ప్రేమల రోచిస్సులు !

ఎవ రోహో ! ఎవ రోహో ! నా
కెదురు నిలుచువా రెవ రోహో ! !

తలలకు నాథుండను;
విలువల నిర్ణేతను !
విశ్వమే నా వాటిక;
విహరించగ వేదలిలి !

ఎవ రోహో ! ఎవ రోహో ! నా
కెదురు నిలుచువా రెవ రోహో ! !

అందమ్ములు పంచుట,
అనందము నించుట
నా రాజధర్మమై
రారాజుగ చెల్లెద !

ఎవ రోహో ! ఎవ రోహో ! నా
కెదురు నిలుచువా రెవ రోహో ! !

న రు ని బ్ర తు కు

తిరిగి వచ్చు వాసరం,
తిరిగి తెచ్చు వేసరం :
తిరిగి తిరిగి సంగరం,
సరునిబ్రతుకు బొంగరం :

పోయె నొక్క వత్సరం,
పోసి దొక్క మత్సరం :
సురుగుత్రక్కు నిర్వరం,
సరునిబ్రతుకు జర్జరం :

ఒకనికంట కాతరం,
ఒకనియొంట పోతరం :
అరుదు సుమ్మ నిబ్బరం,
సరునిబ్రతుకు బర్పరం :

న ల్ల మ బ్బ లు

చెన్నుదరిగిన మిన్నులో నఱి
తెన్నుగానక చిన్నవోయిన
వన్నెయేనుగు గున్నలా ?

ఆటపట్టుల మేటిదాహము
గాటమై, కడుచేటు తేగా
నీటికోసము ఏటికై ---

గురుతు నెరుగని తెరువులో బడి
సరగుసరగున అరయగా నతి
బరువుగా నవి పరుగులా ?

చెన్నుదరిగిన మిన్నులో నఱి
తెన్నుగానక చిన్నవోయిన
వన్నెయేనుగు గున్నలా ?

పా తాం త రం

ప్రభావిహీన
సభములో నవి
ఇభములా ?

దా రుణముగ
 దాహమై, జల
 దారితై —
 స్వచ్ఛశీతల
 స్వర్ణదీ సిత
 వాహినీ
 తటము చేరగ
 దారితై అది
 దైస్యమా ?
 ప్రధావిహీన
 సభములో నవి
 భిభములా ?

ప ద తౌ ల్యం

గుర్యారం !

అయ్యో ! చీకటి బుర్యారం ! !

బుర్యారం పెండ్లికటి

ఉర్యాలం సర్యాలం...—

అయ్యారే !

నెర్యాలం, తిర్యాలం

విర్యాలం, వర్యాలం

గర్యాలి గత్తరం

చెర్యాలం చుర్యారం

దర్యాలం పెండ్లికటి వర్యారం !

గుర్యారం ! చీకటి బుర్యారం ! !

నుయ్యో, గొయ్యో తెలియని

బుర్యారం

కుయ్యో ! మొట్టో !

దర్యాలం పెండ్లికటి వర్యారం ! !

న వ్యూ లు

నవ్వులె న్నట్టికి నాందీవచనము !

నిజ మిది సరియా ! నిజ మిది నఖుడా ! !

అణువులు చూడగ,

ఆకృతు లేర్పడ

దెసదెస నవ్వులు,

ముసిముసి నవ్వులు

ప్రణవము పుట్టిగ,

ప్రాణులు చదలగ

ఇలనిల నవ్వులు,

తిలకిల నవ్వులు

నవ్వులె న్నట్టికి నాందీవచనము !

నిజ మిది సరియా ! నిజ మిది నఖుడా ! !

ఆడుని విచ్చగ,

అశలు రెచ్చగ

పరపర నవ్వులు.

ప్రగతుల నవ్వులు

ప్రేమలు నిండగ,
సీమలు పండగ

కలకల సచ్చలు,
రవితల సచ్చలు

నవ్వలె సృష్టికి నాందీవచనము !

నిజ మిది సకియా ! నిజ మిది సఖుడా ! !

II

నవ్వలె సకియా ! సభముల వెలుగులు !

నవ్వలె సఖుడా ! నందసవనములు ! !

పొడిచే పొద్దుట

పుత్తడి సచ్చలు :

ఇల రెల్లను మే

లొలుపుల సచ్చలు

వెన్నెలరేనికి

పున్నమి సచ్చలు :

కలలను కదిపే

కమ్మని సచ్చలు

నవ్వలె సకియా ! సభముల వెలుగులు !

నవ్వలె సఖుడా ! నందసవనములు ! !

మబ్బుల అంచుల
సిద్ధితి నవ్వులు :

దాగుడుమూతల
మీగడ నవ్వులు

రేయికి జడలో
రిక్కల నవ్వులు :

గుసగుసలాడే
గుత్తుల నవ్వులు

నవ్వులె సకియా ! నభముల వెలుగులు !
నవ్వులె సఖుడా ! సందనవనములు ! !

ఇంద్రధనుస్సున
ఇంపుల నవ్వులు :

వంపులు తిరిగే
సొంపుల నవ్వులు

తరగల నురుగుల
తళతళ నవ్వులు :

ఊయల లూగే
ఛాయల నవ్వులు

నవ్వులె సకియా ! నభముల వెలుగులు !
నవ్వులె సఖుడా ! సందనవనములు ! !

మల్లియపొదలో
కొల్లలు సప్ప్వలు :

చక్కిరిగించల
చిక్కని సప్ప్వలు

పల్లకిపాటకు
పల్లవి సప్ప్వలు :

దిక్కులు నిండే
చక్కెర సప్ప్వలు

సప్ప్వలె సరియా : సభముల పెలుగులు : !
సప్ప్వలె సముడా : నందసపసములు : !

III

సప్ప్వలతోటల పువ్వులు కోయగ
రావే సరియా : రారా సభుడా : !

పల్లల కళ్ళను
చల్లని సప్ప్వలు :

చల్లని వెన్నెల
జల్లుల సప్ప్వలు

తండ్రుల గుండెల
తరుగని సప్ప్వలు :

చరుగని ప్రేమల
తనిపే నవ్వులు

పిల్లల పెదపుల
వెల్లువ నవ్వులు :

వెల్లువ దోలల
వెల్లుల నవ్వులు

నవ్వులతోటల పువ్వులు కోయగ
రావే నరియూ ! రారా నఖుడా ! !

జవ్వని సిగ్గుల
మువ్వల నవ్వులు :

మువ్వల మోతల
రవ్వల నవ్వులు !

యువరుని నడకల
సవరపు నవ్వులు :

సవరపు శక్తుల
నాట్యపు నవ్వులు

తరుణీతరుణుల
తలపుల నవ్వులు :

తలపుల మధువులు
చిలికే నవ్వులు

నవ్వులతోటల పువ్వులు కోయగ
రావే సకియా ! రారా సఖుడా ! !

IV

నవ్వులతోటల నాగులు తిరుగును !
భద్రము సకియా ! భద్రము సఖుడా ! !

అల్లరి పెట్టే
అవ్వల నవ్వులు :

తప్పులు వెదకే
తాతల నవ్వులు

ఆరడి పెట్టే
అత్తల నవ్వులు :

పెదవిని విరిచే
వదినల నవ్వులు

నవ్వులతోటల నాగులు తిరుగును !
భద్రము సకియా ! భద్రము సఖుడా ! !

చెక్కిట వేలిడు
తెక్కుల నవ్వులు :

నిర్కము దాచే
టక్కరి నవ్వులు

చేతుల చాటున
చిలిపిగ నప్పులు ;

వేరొక నెపమున
వినముల నప్పులు

నప్పులతోటల నాగులు తిరుగును !
భద్రము సకెయూ ! భద్రము సఖుడా ! !

రోటవ చేసే
రాకుల నప్పులు ;

పేరులు పెట్టే
పిన్గుల నప్పులు

ఎక్కులు చెప్పే
టక్కుల నప్పులు ;

మిక్కిలి వినముం
సక్కుల నప్పులు

నప్పులతోటల నాగులు తిరుగును !
భద్రము సకెయూ ! భద్రము సఖుడా ! !

అక్కరకొసం
కొక్కెర నప్పులు ;

అక్కసు పెంచిన
రక్కసి నప్పులు

“హూహూ - హూహూ”

హూమాయి నవ్వులు ;

“హీహీ - హేహే”

హిడించి నవ్వులు

నవ్వులతోటల నాగులు తిరుగును !

భద్రము సకియా ! భద్రము సఖుడా ! !

V

స్వచ్ఛపు నవ్వులె స్వర్గము సకియా !

స్వర్ణయుగముల శంఖము సఖుడా ! !

కల్లల నెరుగని

చల్లని నవ్వున

కరగదె రోషము !

విరుగదె ద్వేషము ?

తేనెలు చిందే

గోనల నవ్వున

చెరుగదె చింతలు ?

పెరుగదె ప్రేమలు ?

స్వచ్ఛపు నవ్వులె స్వర్గము సకియా !

స్వర్ణయుగముల శంఖము సఖుడా ! !

క'స్నుల సవ్యకు
క్రమిన నీళ్లను
నాట్యము చేయును
నారము సరియా !

క్రూరపు విధికిని
కోరలు తీనే
మెలకువ సవ్యకె
తెలియును సఖుడా !

స్వచ్ఛపు సవ్యకె స్వర్గము సరియా :
స్వర్ణ యుగముల శంఖము సఖుడా : !

విలుపుడు గ్రీసున
విషమును గ్రోలుచు
పరిపెన నప్పులు
తరుగపు సరియా !

సిలువను చిందిన
విలువల నప్పులు
మాయక నిలుచును
మహిలో సఖుడా !

స్వచ్ఛపు సవ్యకె స్వర్గము సరియా :
స్వర్ణ యుగముల శంఖము సఖుడా : !

శాంతిని కురిసిన
శాకుని నవ్వులు
నిధింజగమ్మలు
నించును సకియా !

నవ్వుల తాతయె
నాయకుడై మన
దేశపు దాస్యము
తీర్చెను సఖుడా !

స్వచ్ఛపు నవ్వులె స్వర్గము సకియా !
స్వర్ణయుగమ్మల శంఖము సఖుడా ! !

ఒక నాడు...

ఒకనాడు, ఒకనాడు

ఒకనాటి ఉదయాస

ఒక రైతు పొల మేగి

ఒక జాము చెమ తోడ్చి

“మొర మొందు కలదమ్మ

సకలమ్ము రబళింప

ఒక చంటి రనిపెట్టు

మిర” సంచు ప్రణమిల్ల,

తలయూచి పరిచేను

“వల దోయి భయ మింత,

వయోజాతు”నని పల్కె

ప్రభురాడ రనుదోయి !

*

ఒకనాడు, ఒకనాడు

ఒకనాటి సడిరేయి

ఒక పెద్ద ఋణదాత

“ఒక రోజె రలదోయి

రసభాసు గడు వింత—

శనిగాని తొలగించి,
గనిగడ్డ హరియింతు”

నని కీడు పుడినెంచి,
ఇవ్విలించి ఒర ఘూర

“మిరనేల తడ” వంచు
కనుమూయు చిలుపుల్లు
గబళించె దయమూరి ! :

మ బుద్ధ క న్నె

ఏమి లోపం మబ్బుకన్నెడు ?

ఏం శోకం మేఘబాలకు ?

కన్నుమరుగై మిన్ను తెరపై
కరగిపోయిన, కరిగిపోయిన,
పువ్వగురుతే చిటికెపోవగ
కటిక నేలకు రాలిపోయిన

ఏమి లోపం మబ్బుకన్నెడు ?

ఏం శోకం మేఘబాలకు ?

సంజతల్లులు సరిగవీరల
సారెకావడి పంపలేదా ?
ముద్దుచేతుల మందపవనుడు
ముంగురులు సరిదిద్దలేదా ?

ఏమి లోపం మబ్బుకన్నెడు ?

ఏం శోకం మేఘబాలకు ?

మెచ్చి మెరపులు, వచ్చి వేణికి
కుచ్చనవరం కూర్చలేదా ?
తీర్చలేదా బాలచంద్రుడు
తీరుగా సితగంధతిలకము ?

ఏమి లోపం మబ్బుకన్నెట ?

ఏల శోకం మేఘదాలకు ?

కొల్లకొల్లలు మింటిచుక్కలు

మల్లెలై జడ విరియచేవా ?

కన్నుచెదరే పూలదాలకి

మిన్నరాడే యెత్తలేవా ?

ఏమి లోపం మబ్బుకన్నెట ?

ఏల శోకం మేఘదాలకు ?

పిడుగుపిండులు దిట్క లదరగ

పెద్ద భేరీ వెయ్యలేదా ?

నెమలిగుంపులు విమలఘణుతుల

సృత్యకేళిని నెరవలేదా ?

ఏమి లోపం మబ్బుకన్నెట ?

ఏల శోకం మేఘదాలకు ?

కరగిపోయిన, సురిగిపోయిన,

కటికనేలకు రాలిపోయిన

కడలినాథుని చేరబోదా ?

కన్నెచెరలను వీడబోదా ?

ఏమి లోపం మబ్బుకన్నెట ?

ఏల శోకం మేఘదాలకు ?

క వి తా !

సుందరాంగివని, ఇందురేఖవని
ఎందరు వలచిరొ, ఎందరు కొలిచిరొ
అందరాని ఓ కవితా !

అందరాని ఆనందరాశివై
ఎందరి వినతులు, ఎందరి ప్రణతులు
అందుకొంటివో కవితా !

యుగయుగాలకే ఉషోదేవివై
నగాగ్రములపై నర్తనచేయుచు
ధగధగలాడిన కవితా !

భాషభాష కొక వేషభూషతో,
భాషహద్దులను రోసిన జిగితో
భాసించిన ఓ కవితా !

జాతిజాతి కొక రీతిరీతితో,
జాతీయముల స్వాతివానతో
భ్యాతిగన్న ఓ కవితా !

వేళవేళ కొక మేళకర్తవై,
వ్యాళకన్యలే మేలుమేలనగ
హేలచూపు ఓ కవితా !

కావ్యకావ్యమున నవ్యరూపవై,
దివ్యసత్యముల ధృతిని చాటగల
భవ్యచరిత ఓ కవితా !

పలుకుపలుకులో కులుకు లొప్పగా
ఇలాతలముపై కళామధువులను
చిలుకరించు ఓ కవితా !

వంద యజ్ఞముల ప్రణవనాదమున,
వంద జన్మముల బృందగానమున
తొందరించు ఓ కవితా !

వేయి స్వప్నముల వేలాశాలల,
వేయి లక్ష్యముల వీణాతంత్రుల
హాయిగొలుపు ఓ కవితా !

లక్ష భావనల నిక్షేపముగా
లక్ష యామినుల నక్షయమ్ముగా
భిక్షపెట్టు ఓ కవితా !

కోటి కామనల తోటమాలిగా,
కోటి ఆమనుల మేటిపంటగా
సాటిలేని ఓ కవితా !

ప్రమోదకలితా ! ప్రసాదభరితా !
సమానరహితా ! స్వధర్మసహితా !
సమామి ! ఓహో ! కవితా ! !

*

కలలలో రేయి కరగుచుండగా,
శిలలలో శివము వెలయుచుండగా
మొలకలెత్తు ఓ కవితా !

ఇలను చీరటులు తొలగుచుండగా,
పిలుపురై బ్రతుకు పిలుచుచుండగా
కొలుపుదీర్చు ఓ కవితా !

పుడమి లేడిగురు తొడుగుచుండగా,
ఎడదలో పటద పొడుచుచుండగా
పెడలదారు ఓ కవితా !

ఇసుడు సంద్రమున మునుగు తాపులో,
కసులు వెలుగుకై కనలు తాపులో
జననమందు ఓ కవితా !

గంగాయమునలు కలియు తాపులో,
నింగి నేలలు పెనంగు తాపులో
తొంగలింపు ఓ కవితా !

పొంగుకదలి నుప్పొంగు తరగపై
రంగవల్లులై పొంగు నురుగులో
తొంగిచూచు ఓ కవితా !

చిందువెన్నెల మరందకుంజము
నందనమ్ములో అందచందముల
విందుచేయు ఓ కవితా !

రాలుచుక్కలో, ప్రేలుపెల్లులో,
సోలురేయిలో నీలనీలగా
జాలువారు ఓ కవితా !

వానమబ్బులో, చేసుడుబ్బులో,
రణు పైరుతో సోనసోసత్తై
తేనెలూరు ఓ కవితా !

కొండకోసలో, నిండు కొలకులో,
ఎండమంపులో, ఏటివంపులో
పండియుండు ఓ కవితా !

జల్లువాసలో, వాసవిల్లులో,
నల్ల కలువలో, కలువకళ్ళలో
వెల్లివిరియు ఓ కవితా !

మించుతళుకులో, తళుకుమంచులో,
అంచరులుకులో, పలుకుకుంచెలో
పొంచిచూచు ఓ కవితా !

చిన్నిపూపులో, కన్నెవలపులో,
రన్నరడుపులో, మిన్నవాకలో
రన్నువిప్పు ఓ కవితా !

దోరపండులో, కేరుచిల్కలో,
ఓరచూపులో, మీరుసిగ్గులో
తారసిల్లు ఓ కవితా !

లేగగంతులో, లేడిపరుగులో,
మూగగొంతులో, రేగునూహలో
వేగిరించు ఓ కవితా !

గాలివూపులో, జోలపాటలో,
చీలుదారిలో, తూలుబ్రతుకులో
పూలుపూయు ఓ కవితా !

హిమాద్రిగళితా ! సమీరదళితా !
సుమాగ్రచలితా ! సుగంధవలితా !
నమామి ! ఓహో ! కవితా ! !

*

పొడిమాటకు పుప్పొడినద్దుటలో,
తడిగుండెకు పుత్తడిహత్తుటలో
వడిచూపెడి ఓ కవితా !

తడబడు నుడులకు బడి పెట్టుటలో,
విడివడు గొంతున గుడి రట్టుటలో
వడుపుచూపు ఓ కవితా !

జడివానల దూకుడు చూపుటలో,
గడియారపు తాకిడి నాపుటలో
గడుసుదనపు ఓ కవితా !

శిశిరగర్భమున చిగిరించుటలో
అశనిగర్జనల వసియించుటలో
పశులవై న ఓ కవితా !

మధుమాసమ్ముల మంజులత్వమును,
సుధాస్రవంతుల సుందరత్వమును
పదిలపరచు ఓ కవితా !

పరభృతానికే సరళగీతులను,
శరద్రాత్రికే తరళరీతులను
గరపనేర్చు ఓ కవితా !

ఆశ నిస్పృహల ఆవేగములో,
హాసదుఃఖముల అవర్తములో
మోసులెత్తు ఓ కవితా !

శాంతిక్షోభల సంశ్లేషములో,
రాంతి తపస్సుల గాంధర్వములో
గొంతువిప్పు ఓ కవితా !

ప్రణయవిరహముల వక్రభేలలో,
జననమరణముల చక్రదోలలో
తొణరుచుండు ఓ కవితా !

సుప్తి జాగృతుల విప్రవధిలో,
జ్ఞప్తి విస్మృతుల తప్తాంబుధిలో
వ్యాప్తిసందు ఓ రవిరా !

వృత్తావ్యక్తర రక్తిమమ్మలో,
తిక్తమాఘరీసి క్తనీమలో
శక్తిచూపు ఓ రవిరా !

సప్తజారచుని అప్తపిష్టములు,
భ్రష్టసరుని సంక్లిష్టదావములు
స్పష్టపరచు ఓ రవిరా !

సృష్టిలో ప్రేమపృష్టిరీతులరు,
వ్యష్టిలో మహారిష్టభీతులరు
ద్రష్టవై స ఓ రవిరా !

త్రూరసంఘముల కోర పంచగా,
ధారుణీరిపుల త్రాడు తెంచగా
బోరు నలుపు ఓ రవిరా !

రుద్రభూమిపై భద్రకుంభమును,
క్షుద్రణీవిపై అద్రిశృంగమును
ముద్రవేయు ఓ రవిరా !

చేపలుక్కురో విశ్వశ్రేయము,
 స్వామిగిరిలో నాదబ్రహ్మము
 పాడుకొలుపు ఓ రవిరా !

గోళగతులతో రాశిసప్తకము,
 కాలరతులతో గానసారథము
 మేళవించు ఓ రవిరా !

అణువురోనె విశ్వాంతరాళమును,
 రణమురోనె ఉగ్రాద్ధిరాసులను
 పణపడేయు ఓ రవిరా !

జరామృతులనే పరాథవించుచు
 పురాపుణ్యముల పరారాక్షసా
 సురారంగనా ! ఓ రవిరా ! !

సమాజజనితా ! జనాభివినుతా !
 అమేయమహితా ! అమోఘచరితా !
 సమామి ! ఓహో ! రవిరా ! !

జీ వి త గీ త

కేరింతలు, గిరిగింతలు.

చిట్టివాని చిలిపిచేష్ట త్రుళ్ళింతలు

జీవితసౌవాగ్యానికి

శ్రీరసస్వాగత మౌనా ?

ఔను ! ఔను ! నిజమౌను ! !

గిరిగింతలు, కిక్కురింతలు,

చిన్నలాడి చిరునవ్వుల కొసరింతలు

జీవితప్రసాదాభ్యానికి

జియిగుల సాక్ష్యం బౌనా !

ఔను ! ఔను ! నిజమౌను ! !

లాలింపులు, తేలింపులు,

కన్నతల్లి పళ్ళవెలుగు దీవింపులు

జీవితసాఫల్యానికి

పావనహారతు లౌనా ?

ఔను ! ఔను ! నిజమౌను ! !

ఇగిరింతలు, చిగిరింతలు,

కొమ్మకొమ్మ కొమరించిన పూదిబదెలు

జీవితనిత్యత్వానికి

చెరుగని సూచన లౌనా ?

ఔను ! ఔను ! నిజమౌను ! !

నిద్రా దేవి

ఇంత బెదరేలనే నిదురా ?

వింత వెఱగేలనే నిదురా ?

ఇరులలో కనువిచ్చు చిఱుమెఱపుతీవలా,
సురకాంతకబరిలో విరిదండరావిలా
దరిదాపులకు వచ్చి,
తరితీపులను తెచ్చి

ఇంత బెదరేలనే నిదురా ?

వింత వెఱగేలనే నిదురా ?

మూతపడ కన్నులను ముద్దులాడగబోయి,
చేతనమ్ములుదప్ప చెంత జేర్చగబోయి,
అడుగు వెనుకకువేయ,
ఆశోపహతుజేయ

ఇంత బెదరేలనే నిదురా ?

వింత వెఱగేలనే నిదురా ?

గగనవీధుల వచ్చి, బిగికొగిటను గ్రుచ్చి,
చిగిరించు చంద్రికల చిత్రలోకము జేర్చి,
కామితమ్ముల గూర్చు
కలల దేల్చగ నేర్చి

ఇంత బెదరేలనే నిదురా ?

వింత వెఱగేలనే నిదురా ?

స్వర్గమర్త్యములకు స్వర్ణ సేతువు కట్టి,
సంక్షుభిత జీవులకు శాంతిభిక్షను పెట్టి
రంజించు ఛామవై
రక్షించు దేవివై

ఇంత బెదరేలనే నిదురా ?

వింత వెఱగేలనే నిదురా ?

అరవిందమధురొష్ఠ దరహాసరేఖగా,
వరదాయినేత్ర శరదిందులేఖగా
లాలించి, పాలించి,
సోలింప జాలియు

ఇంత బెదరేలనే నిదురా ?

వింత వెఱగేలనే నిదురా ?

న ర జ న్మ

దిట్కల పర్వగ
 రెక్కలు లే పని
 విట్కమొగమ్మును పెట్టగ నేలా ?
 చుక్కదారులనె
 చొచ్చుకుపోయే
 ఉట్కమగంటిమి ఊహలు లేవా ?

చక్కగ వెలిగే
 రిక్కను కా నని
 అక్కరమాలన అలమట లేలా ?
 దిట్క దిట్కలకు
 దీప్తుల నిచ్చే
 పెట్క చొరంగుల ప్రేమలు లేవా ?

రెక్కలు తొడిగిన
 రిక్కపు నీదే !
 చిక్కదనమ్ముల నీకుపు నీదే ! !
 రిక్కకు వెల్లుల
 రెక్కపు నీదే !
 చిక్కదనమ్ముల ఇస్మము నీదే ! !

జ గ న్నా ట కం

చీకటి పెల్లులు,
ఆకలి తృప్తులు
అలలై రేచును,
కలలై పూచును

మిస్సులలో,
కస్సులలో

ఎండలు వానలు,
ఈసులు ప్రేమలు
జడలై పెనగును,
నుడులై తిరుగును

కొండలలో,
గుండెలలో

లోక మలోకము,
శోక మశోకము
కసులై విచ్చును,
ధ్వనులై రెచ్చును

జాటలలో,
బ్రతుకులలో

సత్య మసత్యము,
నిత్య మనిత్యము
హాలమై దున్నును,
పొలమై పండును

జగములలో,
యుగములలో

పిలుపు

రావోయి ! రావోయి ! రాకాసుధారరా !

రావోయి ! రావోయి ! రత్నదీపారరా ! !

నీవె బ్రతుకని యెంచి,

నీ పుంతలో పొంచి

కోటికోర్కెల రేయి కొసరుసిగ్గుల మించు

రావోయి ! రావోయి ! రాకాసుధారరా !

రావోయి ! రావోయి ! రత్నదీపారరా ! !

నీ తెన్నులను కాచి,

నీ చెన్నులను దోచి

కోటికన్నుల మిన్ను మేటిసప్త్వలు పూచు

రావోయి ! రావోయి ! రాకాసుధారరా !

రావోయి ! రావోయి ! రత్నదీపారరా ! !

నీ సౌరులను మెచ్చి,

నిన్ను కొగిట గ్రుచ్చి

కోటిచేతుల కడలి కూర్మి నూయల లూచు

రావోయి ! రావోయి ! రాకాసుధారరా !

రావోయి ! రావోయి ! రత్నదీపారరా ! !

నీతో పందెము కట్టి,
నిన్ను చెంగున పట్టి
కోటి జిలుగుల మబ్బు కులుకులను చూపెట్టు

రావోయి ! రావోయి ! రాకాసుధాకరా !
రావోయి ! రావోయి ! రత్నదీపాకరా ! !

నిను మామగా దలచి,
నీ రాకకై వేచి
కోటి ముద్దుల పాప ఆటలాడగ బిలుచు

రావోయి ! రావోయి ! రాకాసుధాకరా !
రావోయి ! రావోయి ! రత్నదీపాకరా ! !

పాలకడవను వంచి,
ప్రాణికోటికి పంచి
కోటి గుండెలలోన చోటు సంపాదించ

రావోయి ! రావోయి ! రాకాసుధాకరా !
రావోయి ! రావోయి ! రత్నదీపాకరా ! !

గతి వేరులేనట్టి
కడగొట్టు పూరింట
కోటి ప్రేమలతోడ కోరి దీపముపెట్టు

రావోయి ! రావోయి ! రాకాసుధాకరా !
రావోయి ! రావోయి ! రత్నదీపాకరా ! !

కలగన్న పాపాన

గాసిలితి లోకాన

కోటితంత్రుల వీణ మీటగా నాలోన

రావోయి ! రావోయి ! రాకాసుధాకరా !

రావోయి ! రావోయి ! రత్నదీపాకరా ! !

అ ది క్యం

ఒక్కెడ తిమిరము,
ఒక్కెడ వెలుతురు :
చిక్కన మాత్రము
చిందీచిందని
చిరుసవ్వుదె !

మెద డొక దిక్కున,
ఎద యొక దిక్కున :
గరిమము మాత్రము
జారీజారని
కన్నీటిదె !

అయ్యది సత్యము,
ఇయ్య దసత్యము :
స్నిగ్ధత మాత్రము
పలికీపలకని

శిల్పానిదె !

జడ మొక చెంపను,
జవ మొక చెంపను :

విజయము మాత్రము
కూడికూడని

బీజానిదె :

అయ్యది నిత్యము,
ఇయ్య దనిత్యము :
భవ్యత మాత్రము
కట్టికట్టని
బంధానిదె :

బ్రతు కొక వైపున
మృతి యొక వైపున
సఫలత మాత్రము
కరగీతరగని

స్వప్నానిదె :

అజాండ మావల,
అణు వీవలగా :
పూర్ణత మాత్రము
విచ్చివిచ్చని
పుష్పానిదె :

స భ్య న రు డు

ఓయి ! ఓయి ! మానవా ! పచ్చి
బోయ వోయి మానవా ! !

లేదు చేత విల్లు నేడు,
లేదు విషపుబాణమైన ;
తినవు పచ్చిమాంస మిపుడు,
వినవు పులుల గర్జనమ్ము :
చార లింక చెరుగవేల ?
కోర లింక పెరుగునేల ?

ఓయి ! ఓయి ! మానవా ! పచ్చి
బోయ వోయి మానవా ! !

కొట్టినాపు అడవు లన్ని,
పట్టినాపు హలము చేత ;
మిన్నుముట్టు నగరు నీది,
కన్నురుట్టు సిరులు నీవి !
దారు లింక కొట్టనేల ?
దైత్యపథము మెట్టనేల ?

ఓయి ! ఓయి ! మానవా ! పచ్చి
బోయ వోయి మానవా ! !

విద్య తెంతొ విస్తరించె,
విస్తరించె శాస్త్రపరిధి ;
నిశితమయ్యె నీదు బుద్ధి,
విశదమయ్యె సృష్టిరీతి :
చేదు లింక విరుగ వేల !
భేద మింక తరుగ దేల ?

ఓయి ! ఓయి ! మానవా ! పచ్చి
బోయ వోయి మానవా ! !

నదులు నిలుచు నీదు నేవ,
చదల నేలు శక్తి నీది ;
శంప నీరు చరణదాసి,
శరణు తొచ్చె అణుపుకూడ :
జంకు లేల యెడదలోన ?
బొంకు లేల బ్రతుకులోన ?

ఓయి ! ఓయి ! మానవా ! పచ్చి
బోయ వోయి మానవా ! !

కలవు నీకు దేగకళ్ళు,
కలవు నేడు పాముచెవులు ;
ఈదగలవు చేపవోలె,
ఎగురగలవు పులుగువోలె :
సరునివోలె బ్రతుకలేవె ?
పరుల మేలు కోరలేవె ?

ఓయి ! ఓయి ! మాసవా ! పచ్చి
బోయి వోయి మాసవా ! !

క వి కి...

నూటలే కవికి
ఆటలు, గుండెల
మీటలు

పాటలే కవికి
బాటలు, భావికి
రొటలు

నీడలే కవికి
దీడలు, బ్రతుకుల
ఊడలు

పెల్లులే కవికి
టిల్లులు, బంగారు
పుల్లులు

అందమే కవికి
పందెము, తీవిత
రిందము

నాదమే కవికి
మోదము, మూడవ
వేదము

గానమే కవిత్తి
పానము, పుష్పక
యానము

లోకమే కవిత్తి
నాకము, అసుభవ
పాకము

వలపులే కవిత్తి
గెలుపులు, రేపటి
పిలుపులు

న్యాయమే కవిత్తి
ధ్యేయము, ఘన పా
థేయము

సత్యమే కవిత్తి
నిత్యము, సురాధి
పత్యము

తత్వమే కవిత్తి
స్వత్వము, సదాశి
వత్వము'

జిల్లాలు

ఘల్లుఘల్లు నూపురం
మల్లెపూల గోపురం
ఉల్లమందు శ్రీపురం
చల్లనైన కాపురం

న వో ద యుం

చీకటితెర తొలగునులే !

ఇక నీ

వాకిట సిరి వెలుగునులే ! !

రే పన్నది పచ్చునులే

ఆపన్నుల మెచ్చునులే

కన్నుల తడి నొత్తునులే

చిన్నగ నొడి కెత్తునులే

చీకటితెర తొలగునులే !

ఇక నీ

వాకిట సిరి వెలుగునులే ! !

చిత్తము చిగి రొత్తునులే

ఎత్తుగ ధ్వజ మెత్తునులే

సత్యము పురి విప్పునులే

నృత్యము ధర నొప్పునులే

చీకటితెర తొలగునులే !

ఇక నీ

వారిట సిరి వెలుగునులే ! !

కత్తికి చెద పట్టునులే
క్రౌర్యము తుదముట్టునులే
ఆశలు తల లెత్తునులే
ఆర్తులు పరువెత్తునులే
చీరటితెర తొలగునులే :

ఇర నీ

వాకిట సిరి వెలుగునులే ! !

సవశకమే విరియునులే
సవ్యాభ్రము కురియునులే
న్యాయం బిల నిలుచునులే
సవణ్ణీవము పిలుచునులే

చీరటితెర తొలగునులే !

ఇర నీ

వాకిట సిరి వెలుగునులే ! !

ప్రశ్న

ఎందుకొ, ఎందుకొ ?

ఇంతగ

తొందర తెందుకొ ?

దశములు విచ్చగ

త్వరగా తానొక

పూవై

తనరగ లేదని

తపనము జెందే

మొగ్గురు

దక్కే పెన్నిధి

తలచగ నేమిటా ?

రెక్కలు

ధర రాలుటెగా !

ఎందుకొ, ఎందుకొ ?

ఇంతగ

తొందర తెందుకొ ?

నీరదసుందర

నిభృత స్వప్నము

నీరై

నిర్దురమై, నా

నిధనత బాపగ

లేదని

నిరతము చింతిల

నిలిచే దేమిటి ?

నిజముల

నీరసమేగా ?

ఎందుకొ, ఎందుకొ ?

ఇంతగ

తొందర లెందుకొ ?

పరుగులు వెట్టుచు,

సురుగులు క్రక్కుచు, రేపును

చరచర, బిరబిర

తరుముక పోవగ, నేటికి

బరువుగ నొడిలో

వారిగే దేమిటా ? నిన్నె

సురుగుపై కాదా !

ఎందుకొ, ఎందుకొ ?

ఇంతగ

తొందర లెందుకొ ?

నే మరణిస్తే ...

నే మరణిస్తే....
రాస్తాయండీ,
రాస్తాయి కొన్ని
పత్రికలై నా
ప్రముఖుం డొక్కడు
పరలోకానికి
పయనించాడని—

నే మరణిస్తే....
అంటారండీ,
అంటారు నేడు
తెలుగుజాతికే
తీరని నష్టం
వాటిల్లిందని
నోటిమాటగా—

నే మరణిస్తే....
చేస్తారండీ,
చేస్తారు, పెక్కు

ఆంధ్రసభల నా
ఆత్మశాంతికై
తడయక తెగ బా
రెడు తీర్మానం—

నే మరణిస్తే....

వస్తాయి సుమా :
వస్తాయి, కొన్ని
ప్రకటనలై నా
ప్రజాకోటి నా
స్మారకచిహ్నం
స్థాపించాలని—

నే మరణిస్తే....

రాను, నిజంగా
రాను సోదెలో
కై నా గిర్రున
అయిదారు నెలలు
తిరగవముందే
తెలుగుగడ్డపై—

శే మరణిస్తే.....
ఏ నా పాటో,
ఏ యెదలోనో
చిక్కని చీరటి
చీల్చగ పెట్టిన
దీపము మాత్రమే
దీటుగ నిలుచును
నే మరణిస్తే.....

న వ భా ర తం

ఆవహించిం

దావహించింది —

ఆదిశక్తి

మహాశక్తి

పరాశక్తి

ప్రజాశక్తి

అఖిలభారతాన్నే

ఆవహించిం

దావహించింది !

శరభ ! శరభ ! అ

శ్శరభ ! శరభ ! !

అణుపణుపున ఆవేగం !

అజాండమందే ప్రచండోద్వేగం !

కలక నిద్రలో

ఉలికిపడుతున్నది ఆదికెరి !

లాలసత్వంనుంచి

తూలుతున్నది సురపురి !

కులగిరు లొచ్చుమ్మడిగా
 చలించిపోతున్నది !
 ఈదురుగాలితో
 ఇగురాకు వలె
 చలించిపోతున్నది
 ఇలాతలం !
 శరభ ! శరభ ! అ
 శ్వరభ ! శరభ ! !
 సివ మెత్తిసట్టు
 దివికంట రివ్వస
 పొంగిపోతున్నది
 గంగాభవాని !
 త్రివేణిలో
 త్రిలోకభీకర
 తీవ్రావర్తాల్ !
 తపతిలో
 తప్తకాసారాల్ !
 నర్మద నదరలలో నిజ
 ధర్మం తప్పిన బౌద్ధత్వం !
 గౌతమి అఖండ
 గర్భంలో ఆ
 విర్భవించె బడబానలం !

కృష్ణాస్రవంతిలో

ఉష్ణోద్వేగం !

తుంగభద్ర మహోత్తుంగ

భంగములపై నెత్తురుజీరలు !

పెన్నానదికి

వెన్నులో పెద్దశూల !

కావేరిని రప్పుతున్నవి

ఘనాఘనాలు,

తామ్రపర్ణిని

ధరాధరాలు !

ఆవహించింది ఆదిశక్తి, మహాశక్తి,

ఆవహించింది పరాశక్తి, ప్రజాశక్తి

అఖిలభారతాన్నే

ఆవహించిం

దావహించింది !

అదిగో !

అల్లదిగో !

ఇంద్రప్రస్థంపై

ఇసుక తుపాను

ప్రయాగలో

ప్రశయ ప్రభంజనం :
 అగ్రపై మహోగ్ర
 ధారాపాతం !
 అవంతిపై
 అశనిపాతం !
 గౌహతిలో
 ఘన భూకంపం !
 పూనా నడినెత్తిని
 పొడిచింది తోకచుక్క !
 పొట్నాలో
 పట్టపగలే చుక్కలు !
 అయోధ్యలో
 భయోత్పాతం !
 కాశీ దళాశ్వమేధ
 ఘట్టంలో కాకులగోల !
 ఉదయపూర్ రాణ్డందిరాల
 ఉలూకాల మహోత్సవం !
 నాగపూర్ నడివీధిలో
 నక్కల కూతలు !
 కోణార్కలో
 కుక్కల యేడ్పులు !

శరభ ! శరభ ! అ
 శ్శరభ ! శరభ ! !
 కాశీఘట్టం మహాకాళి
 కంఠీరవ గర్జన !
 కాశీ అన్నపూర్ణ కరగృహీత
 కలశానికె కంపం !
 కంచి రామాక్షి మణి
 కంధరంలో రుధిరగంధం !
 మధుర మీనాక్షి
 మందస్మిత వదనంలో మహాగ్లాని !
 కనకదుర్గ
 కలువ కంటిలో ఎర్రనిమంట !
 విశ్వేశ్వరు దీర్ఘ
 నిశ్వాసంలో వడగాడ్పులు !
 భీమేశ్వరు విశాలఫాలంలో
 ధ్రురుతీవిజేపం !
 భద్రాచల రామ
 భద్రుని గర్భాలయంలో
 ధైరవ ఘీంకారం !
 శరభ ! శరభ ! అ
 శ్శరభ ! శరభ ! !

ఇటు చూచిన,
 అటు చూచిన,
 ఎటు చూచిన
 చిటపట మంటలతో
 పెటిలిపోతున్నవి
 కటికి గుండెలు !
 ఇటు నటు
 ఎటు చూచిన
 ఘెళఘెళ ఘెళఘెళ
 విరిగిపోతున్నవి
 పిరికి బ్రతుకుల
 పెళుచు కొమ్మలు !
 పుట్టికీళ్లతో కదులుతున్నవి
 పూర్వపు విశ్వాసాత్ !
 నిట్టనిలువునా కూలుతున్నవి
 నిన్నటి విలువలు !
 నక్షేట కలుస్తున్నవి
 గుట్టలుగా, మిట్టలుగా
 నెట్టువడిన నై చ్యాలన్నీ !
 శరభ ! శరభ ! అ
 శ్శరభ ! శరభ ! !

విలయంబని,

ప్రళయంబని

వలవల వలవల

విలపిస్తున్నారు—

కలలకు దూరమై,

చలనానికి శత్రువులై,

శిలలై, ఖలులై

చావలేక బ్రతుకుతున్న

చచ్చుపీనులు ! !

విలయంబని,

ప్రళయంబని

కలలకు నోచని,

కదలిక నెరుగని

శిల రెంతగ,

ఖలు రెంతగ

విలపించిన

విలయం కా దిడి, నవజీవన

చలనం :

ప్రళయం కా దిడి, ప్రజాయుగ

ప్రౌదుర్భావం ! !

అదిగో :

అల్ల దిగో ! !

గడగడ

వడంకుతున్నది

వింధ్యాగ్రంపై నవయుగ

సంధ్యారాగం :

మిలమిల

మెరుస్తున్నది

హిమాచలంపై మ

హేంద్రచాపం :

ప్రార్పశ్చిమ పర్వతాలలో

ప్రభవిస్తున్నది

ప్రణాశరం :

రన్యాకుమారిచే

కలుతున్నది

కళ్యాణంపై మర్కట :

విరించి విరచిస్తున్నాడు

వినూత్న కావ్యాల్ :

వల్లకాడు సయితం

వల్లవిస్తున్నది :

పూస్తున్నవి కొత్త కొత్త

పుష్పలు పాత
 సామ్రాజ్యాల
 సమాధులమై !
 శరభ ! శరభ ! అ
 శ్వరభ ! శరభ ! !
 రాజులు త
 రాజులై
 తరలిపోయారు !
 జమీందార్లు,
 జాగిర్దార్లు,
 మాల్గుజార్లు
 మటుమాయ మయ్యారు !
 ప్రజలే జరిగింది
 పట్టాభిషేకం !
 చాతుర్వర్ణ్యం ఇనుప
 చక్రం సడలిపోతున్నది !
 కులతత్వ పిశాచం
 తొలగి పోతున్నది !
 పరశురామునికి
 జరుగుతున్నది
 మరొకసారి పరాభవం !

శంఖుచుని
 ఉమాభిక్షకై
 అర్థిస్తున్నాడు
 అయోధ్యా రాముడు :
 మనువు నడుస్తున్నాడు
 మరింత వెసక్కు :
 మాసపుడు వెడుతున్నాడు
 మహావేగంతో ముందుకు : !
 ఎక్కలేదు చుటేరు
 డిక్ నరవాహనాన్ని :
 సక్కు టిత్తులతో
 నాకేళుం డిక్ మీదట
 స్వారాజ్యాన్ని
 సంరక్షించుకో లేడు :
 వేళ తప్పకుండ
 వేడి వేడిగా
 పంచభక్ష్యపరమాన్నాల్
 తేరగా వడ్డించనందుకు
 దుర్వాసుం డిక్ మీదట
 పెట్టలేదు సుమీ
 పిచ్చికాపాత్ :

హతుడయ్యు
 జితుడు కాలేదు గాంధీజీ :
 పతితులై నవారు
 వెతకెనా కనబడని
 మంచిరోజు మన
 మందరం చూడబోతున్నాం :
 స్వాతంత్ర్యం సంతర్పణ
 జరుగుతున్నది :
 సమతా సమారాధన
 సాగుతున్నది :
 సోషలిజం వేద
 సూక్ష్మమై చెల్లబోతున్నది :
 సౌహార్దం,
 సౌభ్రాత్రం
 నేల నాల్గు చెరగుల
 నెలకొనబోతున్నవి :
 శరభ : శరభ : అ
 శ్శరభ : శరభ : :
 వందలాది
 భగీరథులు
 ఊసరజ్జేత్రాలను

ఉద్యానాలుగా చేస్తున్నారు :
 వేలకొలది
 విశ్వతర్కాలు
 మహారణ్యాలను
 మయసభలుగా మార్చుతున్నారు :
 ధనంజయులూ,
 ధన్వంతరులూ,
 ధర్మవ్యాధులు
 బాసటగా నిలుస్తున్నారు
 ధారత ప్రజానీకానికి :
 పంచపర్ష
 ప్రణాళికలలో
 బయల్పడుతున్నవి
 ధావి ధారత ధాగ్యలేఖలు :
 పల్లెపల్లెకు
 ప్రాతుతున్నవి పెల్లు తీగలు :
 సీమసీమలో
 చిందుతున్నది సవచ్చైతస్కం :
 సిండ్రి, పెరంబూర్,
 చిత్తరంజన్
 కొత్తగ, ఉ

వైత్తుగ
 వెలసిన మన కో
 వెల రోయ్ !
 సంగత్, హీరాపద్,
 నాగార్జునసాగర్
 అర్తిని బాపే,
 అర్థము లిచ్చే నవ
 తీర్థము రోయ్ !
 నేటికి, ఈ
 నాటికి మన,
 ముంగిటలో బంగరు
 ముగ్గులు !
 నేటికి, ఈ
 నాటికి మన
 దేశంలో చిందెడి
 దివ్యత్వం :
 కను మదిగో !
 సపభారత మహోదయం !!
 విను మదిగో !
 నవయుగ శంఖారావం !!!

[1957]

“నవ్వకే! నవ్వకే!”

నవ్వకే ! నవ్వకే ! నొవ్వజేయగ మమ్ము
నవ్వకే నక్షత్రమా !

అంతరిక్షమునందు

వింతసాక్షిగ నిలిచి

నవ్వకే ! నవ్వకే ! నొవ్వజేయగ మమ్ము
నవ్వకే నక్షత్రమా !

త్రుటిపాటి సిరులకే

త్రుళ్లు బ్రతుకులు మావి ;

పొగరు మా సడకలరు

పొగ లెగయు మా తల్లి—

మము జూచి, మమగన్న

మా భూదేవి జూచి

నవ్వకే ! నవ్వకే ! నొవ్వజేయగ మమ్ము
నవ్వకే నక్షత్రమా !

కుటిల విద్వేషాల

కటికబ్రతుకులు మావి ;

మా పాపపంకాల

మలినమౌ మా తల్లి—

మము జూచి మముగన్న
మా భూదేవి జూచి

నవ్వకే ! నవ్వకే ! నొవ్వజేయగ మమ్ము
నవ్వకే నక్షత్రమా !

కీడుగోడుల గ్రాలు
మోడు బ్రతుకులు మావి ;
మా వంత గనలేక
మదిగుందు మా తల్లి—
మము జూచి, మముగన్న
మా భూదేవి జూచి

నవ్వకే ! నవ్వకే ! నొవ్వజేయగ మమ్ము
నవ్వకే నక్షత్రమా !

నిండు చీకటిలోనె
పండునవ్వులు నీకు—
చీకుచింతలనై న
స్నిగ్ధహాసపు విద్య
నేర్పరుండగ మాకు
నింగిపై కూర్చుండి

నవ్వకే ! నవ్వకే ! నొవ్వజేయగ మమ్ము
నవ్వకే నక్షత్రమా !

చి ర శ త్రు వు

నరునికి నరుడే చిరశత్రువురా !

అందము చిందెడి, అర్థము లిచ్చెడి
అవసీతలమున

నరునికి నరుడే చిరశత్రువురా !

స్వార్థము పెంచిన, స్పర్థలు తెచ్చిన
సంఘర్షణతో

నరునికి నరుడే చిరశత్రువురా !

మతముల పేరిట చితులను పేర్చెడి
మౌఢ్యము కతమున

నరునికి నరుడే చిరశత్రువురా !

నిన్నటి నీతులు, మొన్నటి నియతులు
నేటిని బలిగొన

నరునికి నరుడే చిరశత్రువురా !

ప్రేమము గల్గియు, షేమము గోరియు
తామసవశమున

నరునికి నరుడే చిరశత్రువురా !

సభ్యత హెచ్చియు, సంస్కృతి పెరిగియు
శాప మదేమో

నరునికి నరుడే చిరశత్రువురా ! !

పిచ్చి పూహలు

పిచ్చి పూహ లేవో
రెచ్చిపోవు నాలో !

కత్తికె కన్నుంటే
నెత్తురు చూడగనే
ఒళ్లు తిరిగి ఉర్వికి
ఘల్లున పడునేమో !

పిచ్చి పూహ లేవో
రెచ్చిపోవు నాలో !

రూకకె నోరుంటే
వ్యాకుల చిత్తముతో
“కొంపలు నా పేరిట
కూల్చుకు” మను నేమో !

పిచ్చి పూహ లేవో
రెచ్చిపోవు నాలో !

గోడకె చెవులుంటే
మేడల బ్రతుకులలో

గుట్టుమట్టు చెన్నిటి
రట్టుకు తేగలఘో :

పిచ్చిపూహ లేవో
రెచ్చిపోవు నాలో :

రాద్దైక కాళ్ళుంటే
వద్దైదు మెతుకులరే
అల్లాడే దీనుల
ఇల్లు చేరునేమో :

పిచ్చిపూహ లేవో
రెచ్చిపోవు నాలో :

రాతికె మమతుంటే
నాతిగ మలచగనే
తరుణిశిల్పి యెదపై
ఒరిగిపోవు నేమో :

పిచ్చిపూహ లేవో
రెచ్చిపోవు నాలో :

కలకే బలముంటే
విలువలు తలక్రిందై
కవి కోరే స్వర్గము
భువికే దిగునేమో :

పిచ్చివూహ లేవో
రెచ్చిపోవు నాలో :

నింగి జల్లె డై తే
రంగుల చుక్కలెన్ని
మాణిక్యాలై మన
మాగాణుల బిడునో :

పిచ్చివూహ లేవో
రెచ్చిపోవు నాలో :

నాకే రెక్కలున్న
ఆకాశపు టంచులు
దాటిదాటి ఏ మధు
వాటిక చేరుదునో :

పిచ్చివూహ లేవో
రెచ్చిపోవు నాలో :

గో మా త

గోమాతా :

నీ సుధాధారే

సృష్టితి భిక్ష :

గోలక్ష్మీ :

నీ కడుపుపంటే

సృష్టితి రక్ష :

గోదేవీ :

నీ జీవితమే

కృపార్ద్రపీడ :

ని శీ థి ని

ఓ నిశీథినీ ! ఓ మహాయోగినీ ! ఆ

శేషకరుణా విలాసినీ !

జీవితంపు

వేనవేల వెతలతోడ విసిగిపోయి,

శ్రాంతికై ప్రతియొక దివసాంతమందు

పరితపించు చరాచర ప్రాణికోటి

నక్కున గదించి, నీ మృదులాతి మృదుల

హస్త డోలికలందు నుయ్యాల లూచి,

నిద్రపుచ్చి, శతసహస్ర నేత్రతతిని

ప్రేమతో విప్పి, వేకువ వేళవరకు

రెప్పనైః వాల్చక తల్లిరీతి బ్రోచు

విమలచర్య వయ్యు, అదేమి విధివిపాక

మమ్మ జరితోడ, మృతితోడ, అన్యతవాక్కు

తోడ, అజ్ఞానకూపమ్ముతోడ పోల్చి

నిన్ను నిరసించుచుండును నిత్య మీ కృ

తఘ్ను లోకమ్ము!

గాకాసుధాకరాంశు

కలిత లావణ్యరాశీ . మృదుల దృగంచ

లా ! సుహాసినీ !

జారచోరగణములకు

నీవు ప్రీతిపాత్రవనుచు, నిను పిశాచ
బృందమే కొల్చునంచు, ఆభీల దైత్య
వర్గమే నిన్ను మనసార వలచునంచు
నిరసనగ పల్కువారిలో నీ మహా గ
భీర నిశ్శబ్దతాపూర్ణ విమలచిత్త
వృత్తిపట్ల అకారణ భీతు లేవా
దాగి, మూగి యుండు ననుట తథ్య మమ్మ !
కారుచీకటి తెరలతో కన్నురప్పి
గ్రుడ్డితనము తెత్తువనుచు కోపగించు
కొనెడువారు కాన రదేమొ కోవీకోట్ల
యోజనమ్ముల దూరాన తేజశ్శల్లు
దివ్యలోకాలనై న మా దృష్టిపథము
నందు నిల్పగల్గెడి విశిష్టాశీరేక
శక్తి నీకె కల దటంచు—

ఉన్నారా?

వచ్చిరానీ మాటలు
విచ్చివిచ్చని పూవులు
సచ్చనివా రున్నారా ? మది
మెచ్చనివా రున్నారా ?

చెరిగీచెరగని పొద్దుల,
దరిసీదరియని వొడ్డుల
కరగనివా రున్నారా ? మై
మరవనివా రున్నారా ?

ఊరీఊరని తేనెకు
ఆరీఆరని ఆశను
చేరనివా రున్నారా ? నో
రూరనివా రున్నారా ?

చిక్కిచిక్కని పండుకు,
దక్కిదక్కిని ప్రేమకు
మొక్కినివా రున్నారా ? కై
పెక్కినివా రున్నారా ?

చీతీచీలని దారుల
వాలీవాలని వయసుల
తూలనివా రున్నారా ? యెద
కాలనివా రున్నారా ?

చేరీచేరని మేరల
తేరీతేరని కలకై
పోరనివా రున్నారా ? వే
సారనివా రున్నారా ?

“ధనమూల మిదం జగత్”

నిట్టూర్పుకు,
బిట్టూర్పుకు
కట్టెదవా
కాసులతో విలు వెంతో ?

కన్నీటికి,
మున్నీటికి
వెదకెదవా
వినియోగా లేవేవో ?

చిరునవ్వుకు
చెంగల్వుకు
పేర్కొందువె
మార్కెటుధర ఏమాత్రమో ?

కవనానికి,
హవనానికి
పెట్టెదవా
చిట్టా ఆవర్జాలను ?

తరగలపై,
నురుగులపై
పంచెదవా
వాటాదార్లకు లాభం ?

లేసంజను,
వాసంతిని
వాడెదవా
వడ్డీ వ్యాపారానికి ?

సి గ్గి ల నే లా ?

సిగ్గిల నేలా ? తోతో

బెగ్గిల నేలా ?

శశవిషాణమును

సాధించుటకై

కాళ్ళకు బలపము

కట్టినందులకు

సిగ్గిల నేలా ?

వేసట నెరుగక

వెదకిన వస్తువు

కలికముకై నను .

కనబడలేదని

బెగ్గిల నేలా ?

అపురూపానికి

అలమట చెందక

నరుడు నరుడుగా

పెరుగనేర్చునా ?

సిగ్గిల నేలా ? లోలో

బెగ్గిల నేలా ?

గగనపుష్పమును

గాలింఁచుటలో

తాలము సంతయు

గడపినందులకు

సిగ్గిల నేలా ?

అలసి సొలసినా,

కలయ వెదకినా

కోరినదానిని

ఆరయలేదని

బెగ్గిల నేలా ?

అందనిదానికి

అగ్రులు సాచర

సరుడు సరుడుగా

పెరుగ నేర్చునా ?

సిగ్గిల నేలా ? లోలో

బెగ్గిల నేలా ?

పరుసపేదికై

పరిశోధించుచు

దేశ దేశములు
తిరిగినందులకు

సిగ్గిల నేలా ?

ఎక్కడ తిరిగిన,
ఎంతగ వెదకిన
పరుసవేదియే
దొరకలేదనుచు

బెగ్గిల నేలా ?

మిసిమి వేకువల
వసిడిని కోరక
నరుడు నరుడుగా
పెరుగనేర్చునా ?

సిగ్గిల నేలా ? లోలో
బెగ్గిల నేలా ?

పగటి కలలతో,
పాలనురుగుతో
గాలిమేడలను
కట్టినందులకు

సిగ్గిల నేలా ?

కట్టిన మేడలు
కట్టినంతనే
నేలమట్టముగ
కూలినందులకు

బెగ్గిల నేలా :

నింగిచివరలో
లంగరువేయక
నరుడు నరుడుగా
పెరుగ నేర్చునా ?

సిగ్గిల నేలా ? రోరో

బెగ్గిల నేలా ?

వి శ్వ రూ పం

వెలుగు నీడల
వియ్యమందున
చిందు నోయీ
చిద్విలాసం !

నిజానిజముల
నెయ్యమందున
పండు నోయీ
బ్రహ్మకల్పం !

తెలుపు నలుపుల
వలపులందున
అడు నోయీ
ఆదిసత్యం !

చావు బ్రతుకుల
సఖ్యమందున
చెలగు నోయీ
సృష్టిమర్మం !

రేయి పవళుల
తీయమందున
వెలుగు నోయీ
విశ్వరూపం !

మం ట లు

మంటలు ! మంటలు !

మంటలు ! మంటలు ! !

రవ్వల జిమ్మే

రవరవ మంటలు !

మిన్నుల కెగనే

మిలమిల మంటలు !

చీలిన నాల్కల

చిటపట మంటలు !

మంటలు ! మంటలు !

మంటలు ! మంటలు ! !

పొగలను తేపే

భగభగ మంటలు !

సెగలను కక్కే

భుగభుగ మంటలు !

జగములు నిండే

ధగధగ మంటలు !

మంటలు ! మంటలు !

మంటలు ! మంటలు ! !

పొయ్యి పొయ్యిలో
పొటిపొటి మంటలు !
కొలిమి కొలిమిలో
కొరకొర మంటలు !
నెగడి నెగడిలో
నిగనిగ మంటలు !

మంటలు ! మంటలు !

మంటలు ! మంటలు ! !

అడవి నడిమిలో,
కడలి కడుపులో,
కొండ చరియలో,
గుండె మడతలో,
మింటి వంపులో,
కంటి లోతులో

మంటలు ! మంటలు !

మంటలు ! మంటలు ! !

దెల్గుల, జిల్గుల
వెచ్చని మంటలు !
చిందుల, విందుల
అందపు మంటలు !

రంగుల, పొంగుల
బంగారు మంటలు !

మంటలు ! మంటలు !
మంటలు ! మంటలు ! !

కాల్చే, కూల్చే
రక్షల మంటలు,
చీల్చే, చెండే
చింతల మంటలు,
మింగే, మెనవే
మిండరి మంటలు !

మంటలు ! మంటలు !
మంటలు ! మంటలు ! !

కల్ల బ్రతుకులను
రెల్లు గడ్డిలా
కాల్చే మంటలు !
వల్లరాటితో
ఎల్లరి నేరము
చేసే మంటలు !

మంటలు ! మంటలు !
మంటలు ! మంటలు ! !

యమలోకమున

హాహారవములు

రేపే మంటలు !

మూడవ కంటిని

ముల్లోకముల

మాడ్చే మంటలు !

మంటలు ! మంటలు !

మంటలు ! మంటలు ! !

ఆకలి దప్పుల

దూకుడు మంటలు !

మోహ కామముల

ముట్టడి మంటలు !

శుద్ధాభయముల

ఎరగొను మంటలు !

మంటలు ! మంటలు !

మంటలు ! మంటలు ! !

తీరని కోర్కెల

తియ్యని మంటలు !

ఆరని ఆశల

అమని మంటలు !

చేరని తీరం

చిత్రపు మంటలు !

మంటలు ! మంటలు !

మంటలు ! మంటలు ! !

జాతి భేదముల

భూతల మంటలు !

యుద్ధ భయముల

ఉద్ధతి మంటలు !

అణ్వస్త్రముల

ఆహుతి మంటలు ! !

మంటలు ! మంటలు !

మంటలు ! మంటలు ! !

స్తో మ త

వినగలవానికి
వినిపించునురా
వినుపీఠులలో
వీణారావం !

కనగలవానికి
కనిపించునురా
మునిమాపులలో
పినాకినృత్యం !

చవిగలవానిని
కవియించునురా
చంచల నేత్రాం
చల మృదుహాసం !

ఎదగలవానిని
కదలించునురా
మూక వేదనల
శోకావేగం !

కలగనువానిని
పలికించునురా
ఇలాతలముపై
వెలయని సత్యం !

పసగలవానిని
పలికించునురా
ఊహల కందని
ఉదాత్తహోదం !

